

Licensjakt på björn 2025

Hälso- och sjukdomsövervakning av björnar fällda under licensjakten 2025

SVA Rapport 132/2025



STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

Författare: Emma Höök, Erik Ågren, Viltsektionen SVA

Foto omslag: Pixabay

Citeras Höök, E. & Ågren, E. O. Licensjakt på björn 2025, Hälso- och sjukdomsövervakning av björnar fällda under licensjakten 2025. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala. 2025 SVA Rapportserie 132 ISSN 1654-7098

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	2
Licensjakt björn 2025	4
Beslut om licensjakt och antal fällda björnar.....	4
Resultat fällda björnar	4
Ålder och vikt	4
Kön och reproduktion	4
Kondition och skador	5
Tarmparasiter.....	6
Forskningsmärkta björnar	6
Diet och magsäcksinnehåll	6
Faktaruta.....	7



Förord

SVA:s hantering av kroppar och delar av kroppar från de fyra stora rovdjuren; varg, lodjur, björn och järv, ingår i ett uppdrag från Naturvårdsverket. Denna rapport är en sammanställning av data och fynd från länsstyrelsernas besiktning av björnar fällda under licensjakten på björn 2025.

Syftet med rapporten är att ge en första övergripande bild över licensjaktens fällda björnar och redovisa fynd samt data som kan användas inom hälso- och sjukdomsövervakning, forskning och förvaltning av björnpopulationen.

I rapporten finns information om specifika fynd som gjorts hos fällda björnar. Individerna refereras i rapporten genom ett ID-nummer som används i den nationella rovdjursdatabasen Rovbase. Om man söker på individens M-nummer på webbplatsen rovbase.se kan den intresserade hitta den publika informationen om rovdjuret som registrerats av länsstyrelser, SVA och Naturhistoriska riksmuseet. I Rovbase kan man också, genom att fylla i sökkriterier, få en översiktlig bild - exempelvis finna antalet döda björnar under en viss tidsperiod och mer information om varje fälld björn under den perioden.

Under licensjakten på björn 2025 har länsstyrelsernas personal återigen utfört ett utmärkt och noggrant arbete med besiktning, provtagning, förpackning och märkning av alla prover – SVA vill härmed tacka länsstyrelserna för sina insatser under årets björnjakt!

Uppsala 2025-12-15

Emma Höök, Biolog, Viltsektionen SVA
Erik Ågren, Sektionschef, Viltsektionen SVA

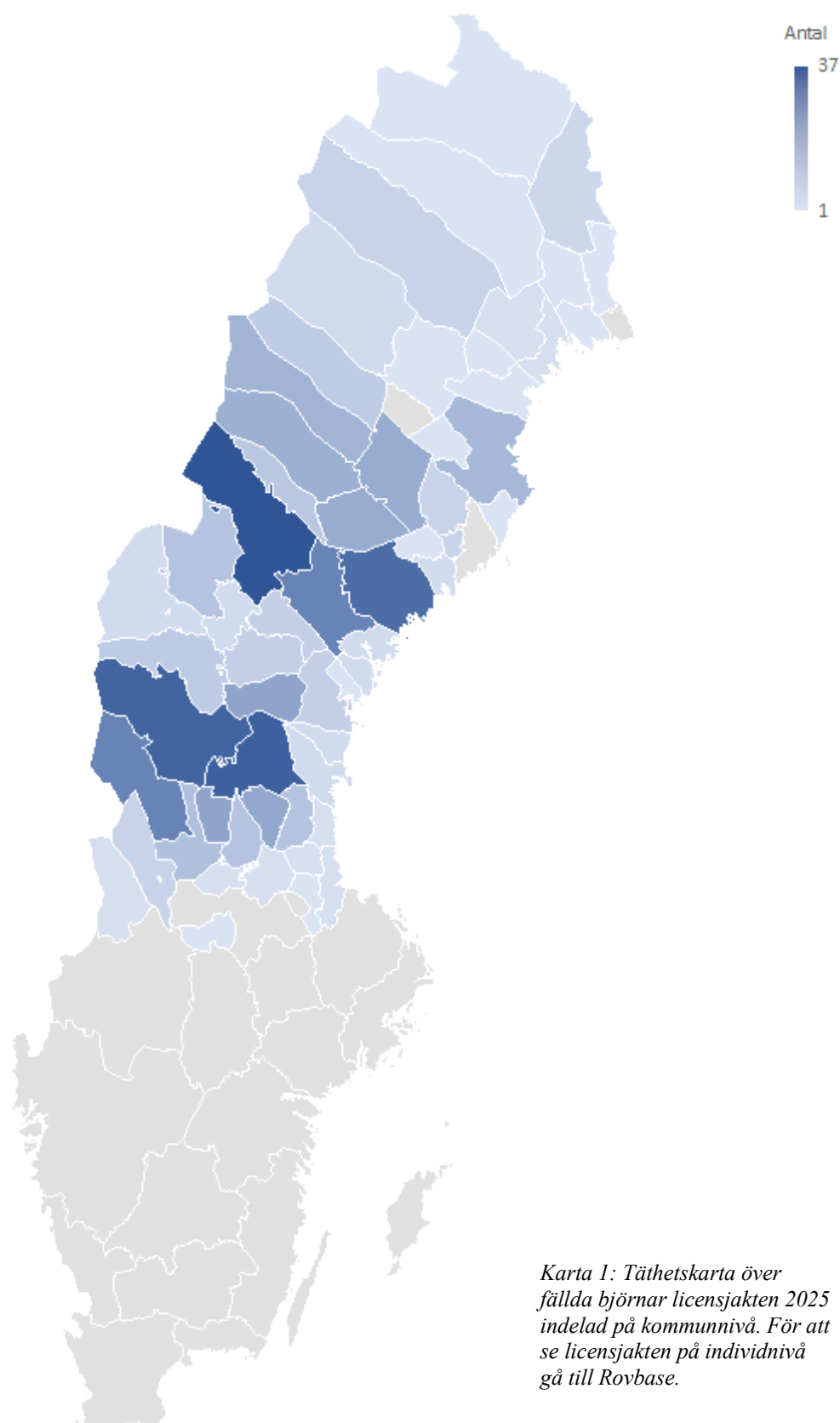
Sammanfattning

Beslut om licensjakt på björn 2025 fattades av länsstyrelserna i Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands, Norrbottens, Värmlands, Västerbottens och Västernorrlands län. Av den tilldelade kvoten på 465 djur fälldes totalt 459 björnar, med en fördelning på 51 % honor, 48 % hanar och 1 % med okänt kön.

Förvaltningsprover (tand för ålder och genetiskt prov) togs av länsstyrelsens personal från alla fällda björnar. Utökad provtagning utfördes på var femte björnhona över 70 kg, samt alla björnar märkta inom Skandinaviska björnprojektet. Alla prover förutom muskel, skickades till SVA för vidare hantering. Muskelprovet skickades direkt till Naturhistoriska riksmuseet (NRM) för DNA-analys och individbestämning.

Liksom vid tidigare års sammanställningar visar länsstyrelsernas besiktningar att hälsoläget hos de fällda björnarna varit gott, med endast få fynd av avvikelser. Fem individer hade färska eller äldre skador på kroppen. Tarmparasiter såsom band- och spolmask hittades i fem av de björntarmar som undersöktes, tre från Västerbottens län, en från Norrbottens län och en från Jämtlands län.

Täthet - Björnar fällda under licensjakt 2025



Licensjakt björn 2025

BESLUT OM LICENSJAKT OCH ANTAL FÄLLDA BJÖRNAR

Beslut om licensjakt 2025 fattades av länsstyrelserna i Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands, Norrbottens, Värmlands, Västerbottens och Västernorrlands län. Jakttiden varade från 21 augusti – 15 oktober (i delar av Norrbotten: 21 augusti – 30 september). Länsstyrelsernas beslut styrs av de nationella och regionala förvaltningsplanerna för björn. Totalt tilldelades för år 2025 en kvot på 465 björnar, varav 453 björnar fälldes och därutöver blev sex björnar påskjutna och avräknade från tilldelningen.

I Gävleborgs och Västernorrlands län skedde överskjutningar med två respektive en björn. Avräknade tilldelade björnar per län ses i Tabell 1.

Tabell 1. Tilldelning och antal fällda/avräknade björnar. Sex avräknade djur som påskjutits men inte hittats.

Län	Tilldelning	Antal fällda /avräknade
Dalarna	75	71
Gävleborg	70	72
Jämtland	108	104
Norrbotten	24	24
Värmland	3	2
Västerbotten	100	100
Västernorrland	85	86
Totalt	465	459

Resultat fällda björnar

Av de 453 björnar (exkl. sex påskjutna och avräknade tilldelningen) som fälldes fick SVA in kompletta prover från 413 björnar. Av dessa björnar provtogs 42 björnar enligt den utökade provtagningsinstruktionen.

ÅLDER OCH VIKT

Vid besiktningen vägs, om möjligt, helkroppsvikt för den fällda björnen. Om kroppsvikten är upp till 50 kg uppskattas björnen som ung, är vikten över 70 kg uppskattas den som vuxen. Är vikten däremellan är den uppskattade ålderskategorin osäker. På så vis erhålls en överblick över ålderskategorierna direkt efter avslutad licensjakt. Mer exakta åldrar från en analys av snittade tandrotsprover blir klara först under nästkommande år.

Av de 459 fällda björnarna var det 444 björnar med en noterad helkroppsvikt. Det är endast helkroppsvikter som ingår i beräkningarna. Av dessa var 347 vuxna (78 %), 31 unga (7 %) och 66 osäkra (15 %).

Medelvikten för vuxna hanar var 130,4 kg och för vuxna honor 116,0 kg. För ungar var medelvikten 41,8 kg.

Den största björnen som fälldes 2025 var en vuxen björnhane från Örnsköldsvik, Västernorrlands län, med en helkroppsvikt på 267 kg (M537301). Minst i storlek var en ung björnhane från Strömsund, Jämtlands län, med en helkroppsvikt på 20 kg (M536924).

KÖN OCH REPRODUKTION

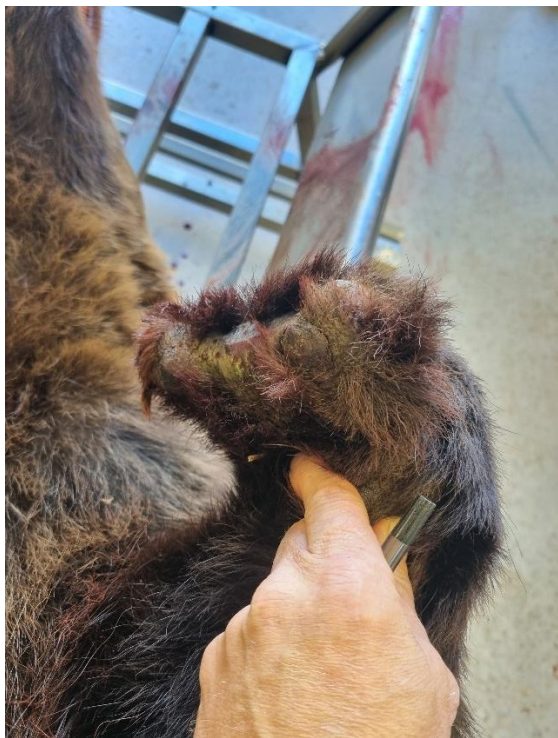
Könsfördelningen var 232 honor (51 %), 220 hanar (48 %) och sju okända (1 %). Av bedömningsbara honor kategoriserades 76 % som vuxna, 9 % som ungar och 15 % som osäkra. För hanarna var fördelningen snarlik; av bedömningsbara individer var 80 % kategoriserade som vuxna, 6 % som ungar och 14 % som osäkra.

Kontroll av antal testiklar var även för årets besiktningar ej obligatoriskt. Dock hade en björnhane (M536846) noterats sakna båda testiklarna.

KONDITION OCH SKADOR

De flesta björnarna fällda inom licensjakten var vid besiktningen utan uppenbara sjukliga förändringar, men fem björnar hade notering om färska eller äldre skador (ej skottskada) som dokumenterades av länsstyrelsens besiktningspersonal.

En vuxen hane (M537208) från Norrbottens län saknade en del av höger framtass (Figur 1.). Liten hane (M536987) från Västerbottens län hade en färsk skada på ett av benen (Figur 2.). Hos individ M536980, en ung hane från Västerbotten, påträffades en avläkt ryggskada alternativt medfödd missbildning (Figur 3.).



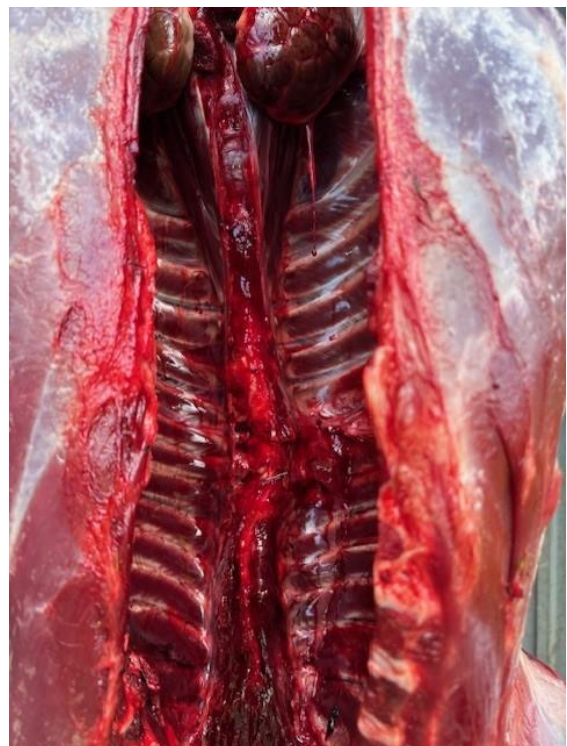
Figur 1. Individ M537208 saknade en del av höger framtass. Foto: Tomas Hansén, Länsstyrelsen Norrbotten.

Medfödd missbildning

Om förändringen på den unga hanens (M536980) ryggrad inte kan förklaras av ett trauma kan en möjlig orsak vara en utvecklingsstörning i fosterstadiet som föranlett snedställningen av ryggkotorna (Figur 3.).



Figur 2. Färsk skada hos individ M536987. Foto: Henrik Jensen, Länsstyrelsen Västerbotten.



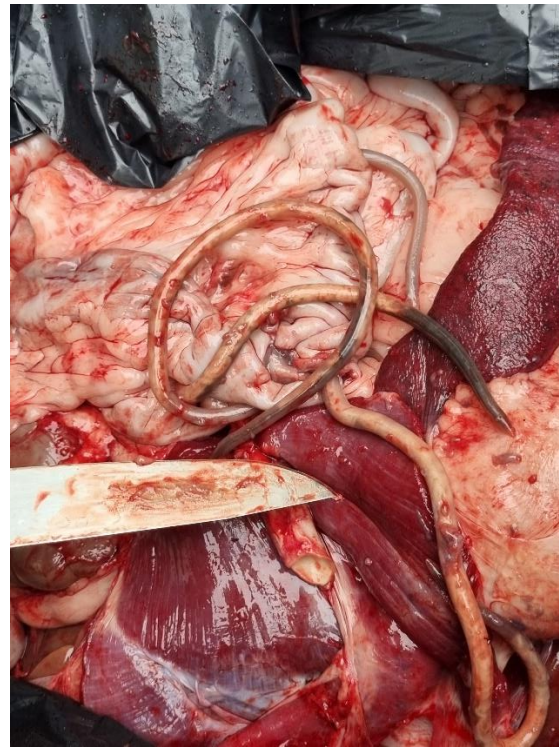
Figur 3. Snedställda ryggkotor hos individ M536980. Foto: Henrik Jensen, Länsstyrelsen Västerbotten.



Figur 4. Liten skada på trampdyna hos individ M536986. Foto: Henrik Jensen, Länsstyrelsen Västerbotten.

TARMPARASITER

Under licensjakten 2025 hade fem björnar tarmparasiter, av de som undersöktes. Tre av fallen var från Västerbottens län, en från Norrbottens län och en från Jämtlands län. Samtliga hade spolmask förutom björnen från Norrbotten som bar på bandmask.



Figur 5. Spolmask hos individ M536872. Foto: Johan Lunder, Länsstyrelsen Västerbotten.

DIET OCH MAGSÄCKSINNEHÅLL

Länsstyrelsernas besiktningspersonal hade möjlighet inom ramen för sitt uppdrag att kontrollera maginnehåll på vissa björnar. Detta var dock inget som i år skulle noteras i besiktningsblanketten.

FAKTARUTA

VAD HÄNDER MED SKJUTNA BJÖRNAR?

Direkt efter att en björn är skjuten eller påskjuten anmäls det av jaktledaren till berörd länsstyrelse som då reglerar hur många björnar som finns kvar i tilldelning. Blir en björn påskjuten men inte kvar på skottplatsen är jaktledaren skyldig att se till att ett eftersök genomförs. Hittas inte björnen men misstanke kvarstår att björnen har eller kan ha träffats avräknas djuret från tilldelningen.

Jakträttsinnehavaren har möjlighet att tillvarata skinn, kranium och kött. Skinnen märks vid besiktningen av besiktningspersonen så att ursprunget av skinnen är spårbart. Kraniet ska märkas med ett ID-chip av ägaren efter beredningen. Om köttet ska säljas krävs ett CITES-dokument från Jordbruksverket.

Länsstyrelsens besiktningsperson undersöker den fällda björnen och vid begäran även skottplatsen. Vid besiktning tas ett antal kroppsmått vilka anges i besiktningsblanketten. Björnen vägs och eventuella skador och/eller förändringar noteras. Björnen registreras i databasen Rovbase och får då ett ID-nummer (M-nummer).

Vid besiktningen tas ett antal prover som skickas till SVA. Inför licensjakten av björn 2023 reviderades provtagningsrutinerna ytterligare till följd av ett fortsatt högt antal tilldelade björnar, för att optimera tillgängliga resurser. Licensjakten 2025 utfördes i enlighet med denna rutin.

Samtliga fällda björnar omfattas av en förvaltningsprovtagning och på var femte björnhona över 70 kg genomförs en utökad provtagning. För fällda björnar märkta inom Skandinaviska björnprojektet genomförs utökad provtagning på samtliga fällda djur.

Vid en förvaltningsprovtagning tar besiktningspersonen en tand, ett muskelprov samt en hudremsa som genetiskt referensprov. Referensprovet skickas med en separat försändelse. Vid en utökad provtagning så utförs allt detta men även ett antal andra vävnadsprover tas ut – såsom livmoder och äggstockar. I övrigt noteras eventuell förekomst av hudparasiter samt tarmparasiter i besiktningsblanketten och eventuella fynd av hudparasiter skickas till SVA.

När proverna inkommit till SVA sparas en del av dem frysta i en biobank för framtida forskning medan andra - såsom DNA-prov och tänder - undersöks vidare i närtid. En tand från varje björn används för åldersanalys, vilket är viktiga data för förvaltningen. Genetisk analys utförs på Naturhistoriska riksmuseet från ett muskelprov för att fastställa släktskap och är en del i inventeringen av björn.